

RAFIA & CSIZMA

Bútorszalón Milánóban

MINDIG ZAVARBA HOZ, MIKOR – MILÁNÓBÓL HAZATÉRVÉN – RÁKÉRDEZNEK: MILYEN VOLT? AHHOZ, HOGY AZ EMBER ÉPESZŰ VÁLASZT ADHASSON, TÚL SOK A FRISS BENYOMÁS.

ÍME AZ IDEI GYORSMÉRLEG: KÉT ÉS FÉLEZER KIÁLLÍTÓ, 325 EZER LÁTOGATÓ A TÖBB MINT 200 EZER NÉLGYZETMÉTEREN. HATÁSÁRA MÓDOSULT A SZLOGEN IS: IMMÁR GLOBÁLIS AZ EDDIG CSAK NEMZETKÖZI SZALON. AZ ELKÉPESZTŐ MENNYISÉGŰ LÁTNIVALÓ KÖZÖTT NEHÉZ EGYIK ÉVRŐL A MÁSIKRA ÉRZÉKELNI AZ IRÁNYT. ELŐVETTEM A TÍZ ÉVVEL EZELEŐTTI BESZÁMOLÓT. MÁS ÍRTA, ÚGY MÉG KÖNNYEBB IS AZ ÖSSZELETÉS. (NEM KELL MAGAMAT IGAZOLNOM.)

Szöveg:
Vadas József

Lásd még:
OCTOGON
1999/2.,
2000/3.,
2001/2.,
2002/3.,
2004/3.,
2005/3.,
2006/2.,
2007/2.,
2008/3.,
2009/4.,
2010/4.,
2011/4.,
2012/5.

Már akkor is válság volt; ki gondolta volna, hogy ilyen hosszú lesz? Arra adott válasznak tűnt – akkor – a sok műanyag bútor (mert olcsó) és a sok attraktív megoldás (mert hódító). Ma is van polarizáció, csak másféle. És nem annyira a vásárvárosi standokon, inkább a belvárosi rendezvényeken érzékelhető. A Triennálé delikát tárlatain (Dán design, Mai tajvani székek, 16 kézműves Koreából), illetve a Tortona rendezvényein (Svéd design, Thai kerti bútorok és Thai kézi design). Arról szólnak: újra éledt a puritanizmus. A szalonra is jellemző a visszafogott kolorit meg az ötvenes évek feltámasztott típusainak kellemes egyszerűsége – ebben, hagyományaik révén, az északi országok járnak az élen. Erősödik ugyanak-

Bucket Lamp, Moooi/Studio Job

kor az egzotikum is, amely viszont Keletről érkezik. A kettő – az egyre dinamikusabb és a fiatalok körében már általános ökoszemlélet jegyében – kapcsolódik is egymáshoz. A műanyag továbbra is jellemző, de már nem világmegváltó: a természetes anyagok – mindenekelőtt a fa, mellette a rafia és a fém – aránya egyre nő. Vele változik a formavilág is: mind jobban érzékelhető a craft – a kézműves – kultúra öröksége a plasztikai finomságok felértékelődésével. Az ötvenes évek, a kézművesség, a rafia (a nád meg a gyékény) kultuszát és egyáltalán: a retró trendjét mintegy ikonként jelzi, hogy a Cassina Giò Ponti nádüléses faszékét, a legendás Superleggerát vette elő 1957-ből és azt újította fel.

A látogató, miként tíz éve, most sem érzékel krízist. Nem egy cég akkora standot épített magának, mint talán még soha. A színpalak mögött azonban elgondolkodtató jelek is akadnak. Ilyen az ismétlés. A Ceccotti klasszikus darabjaiból képzett házi múzeummal ünnepelte negyedszázados születésnapját. Az Artek – jubileum nélkül – szintén régi termékeit állította ki. A Poltrona Frau egyenesen múzeumnak titulálta kínálatát. Nem kevesen voltak, akik – ha netán hoztak is egy-két újdonságot – megfáradt arculatukat mutatták. Ilyennek láttam többek között a Walter Knoll, a De Sede, az Interlücke, a Flexform, az Alias, a Molteni standját. Mások csak a kulisszán változtattak. A Gervasoni barnáról fehérre váltott, a Giorgione meg a sok zöldnek, ami korábban nem volt rá jellemző, igazi pálmákkal adott nyomtatókat. Jean Nouvel nagy hírveréssel beharangozott rendezvénye – az Élhető iroda (Office for Living) – is elsősorban installációként volt figyelemre méltó: a fontos téma revelatív tálalásához hiányzott a kivető okos gondolataira érdemben reflektáló bútoranyag. A Magis hatalmas színházi dobogóra, illetve ablakfülkébe helyezte újdonságait. A Kartell pedig valóságos vásárlóutcát épített (a milánói Galleriára utalva). A kékre maszkírozott eklektikus házak földszinti kirakataiban – alkotók és műfajok szerint csoportosítva – mutatta be a kreatív ipar portékáit. Az órákat és lámpákat követően – csizmát, cipőt, szandált. Mint hogy ez utóbbiaknak semmi közük a bűtorhoz, nagy kérdés: lesz-e ennek folytatása? S ha igen, miképp?

Mivel a világítás a folyamatosan fejlődő elektrotechnikán alapszik, a bútorszalón részét képező Euroluce csak kevés jelét mutatta a múlt aktiválásának. A historizálás természetesen általános, de művészi innováció ezekben a műhelyekben nincs, a történelmi stíuselemeket ismételtetik a változó ízléssel tervezett és magas technológiai szinten kivitelezett darabok. A replika is –

PIROS HULLÁMZÁS

Biztos lábakon áll, mégis hullámmozgás illúzióját kelti kárpitozott ülésének fekete-piros kontraszttal hangsúlyozott S-profiljával ez a háromszemélyes szőfa. Arad és a Moroso Amerikai kollekciójához tartozik, minthogy az Újvilág vidéki házaiban az ácsolt veranda lábunk alatt meghajló deszkáit idézi.

AZ ÉPÜLET MEGHAJLÍTÁSA

Daniel Libeskind, szakmája szabályai szerint, építészként konstruálta meg ezt az asztali lámpát. Az Artemide újdonsága álló helyzetben karcsú felhőkarcoló képét mutatja, kinyitva már csak a vezeték-ként is szolgáló bovdenszálak tartják össze az éles szögben meghajló négy elemet.

TÁNCOS LÁBAK

A sokkoló termékeiről nevezetes Gufram cég – hosszú idő után – ismét több mint érdekes munkával jelentkezett. Denis Santachiara asztalán a fekete lábak valósággal táncolnak. S hogy még bizarrabb legyen az összehatás, az üveglap fölött az ugyancsak fekete virágládákat úgy helyezték el, mintha a patás lábak azokból erednének.

mint a Pallucco Fortuny-lámpája – kivételes. Két jelenségre azonban fel kell figyel-nünk. A Flos – korábbi önmagával és nagy vetélytársával, az Artemidével összevet-ve – idén kevés meggyőző ötlettel jelentke-zett. Ha csak nem tekintjük annak Philippe Starck kalapokkal mint ernyővel megko-ronázott asztali lámpáit. A kollekciónjában domináns vékony fénypálcák (Flos Stúdió, Rossi Bianchi), amelyek a falak vagy a bútorok élét kontúrozzák, illetve a hason-ló fémkonstrukciók, prózai látványt szolgál-tatnak. Inkább a steril minimalizmushoz, mint a lakályos puritanizmushoz van közük. Ezzel szemben az Artemide – Bevilacqua Empatia-családja révén – egyedileg fűjt plasztikus üvegburáival a kézművesség felé nyitott. Ez a váltás összhangban van a búto-rok világában érzékelhető hasonló tenden-ciával. Mindenképpen említést érdemel egy hazai cég, a Manooi. Főleg Swarovski kris-tályelemeket felhasználva készíti felhőként úszó vagy csillagos égbolliként ható elegáns világítótesteket, amelyekhez hasonlókkal sem találkozunk a mezőnyben.

REDŐK ÖLÉN

Egy gondosan redőzött lepedő is képes felöltöztetni – az embert tógá-ba, a bútort polietilénből. Ezt példázza Italo Rota munkája. A Driade számára készült *Modesty Veiled* nevét – némi szójátékkal – magyar-ra Lep(él)lezett egyszerűségnek fordíthatnánk, a karosszék formája ugyanis egyszerre magától értető és rafinált.

FÉNYES FITYISZ

Fityiszt mutat ez a *Csomó (Knot)* névre hallgató világító kisplasztika, amelyet saját cégének tervezett Ingo Maurer. Az egyszerűségében is lát-ványos darab egymástól nagyon különböző enteriőrökbe egyaránt jól illik. Felfüggesztve és az asztalon változatos felállásban is különleges dísz a belsőnek.

DUPLA CSUKLYA

A fémlábazaton két – egy feszes és egy puha – csuklyaforma alkotja Patricia Urquiola karosszékét. Különböző a színük is, ami kel-lemes látványt ad a Moroso termékének. Neve, a *Klarissza főköttő (Clarissa Hood)* arra utal, hogy ez a fotel nemcsak testünket öleli körbe. A benne ülő – tekintetével a világ elől elfordulva – mélyen gondolataiba is merülhet.

KARBÓL TÁNYÉR

Antonio Citterio munkája jól bevált hagyományos konstrukciót követ, talán csak annyi utal a jelenre, hogy elektronikáját a falban helyezik el. A Flos-lámpa formája és látványa – a fix kart felváltó állítható tányér – viszont már egyértelműen napjaink modern technikáját és stílusát képviseli.

KEREKES ASZTAL

A Magis standján *Nagy kívánság* (Big Will) a neve Philippe Starck munkájának, amely valójában ironizálás mindnyájunkon, amikor valami lehetetlenre vágyakozunk. Egy szokásos formájú, fémesen csillogó, de magát önjárónak képzelő asztalt látunk, hiszen csupán két lába végződik kerékben, és azok sem forognak.

HÁTHOZ KÖTVE

Nosztalgikus hangulatot áraszt ez a Moroso karosszék. Patricia Urquiola ugyanis *Matild* székén azt a látszatot kelti, hogy a háttámlát hozzákötözte a szétágazó lábak tövéhez, a felületére tekert vastag rafiát mintegy tovább gombolyítva. A kötés alatt természetesen erős konstrukció gondoskodik a bűtor stabilitásáról.

SUGÁRZÓ BIMBÓK

Neve (*Florensis*) és alakja szerint is a virág – egészen pontosan a bimbó – ihlette Ross Lovegrove Artemidének tervezett lámpacsaládját, amelynek álló, mennyezeti és fali változata is van. Látványában nem az anyag (alumínium) és a technika (led) dominál, hanem – Lovegrove felfogásának megfelelően – a természet organikus formavilága.

FOTEL-LABIRINTUS

Régi társak már a belga Studio Job és a Moooi, együttműködésük egyik sikeres darabja a több színben forgalmazott *Labyrinth Chair*, amely egyebek mellett a gótikus templomok padozatairól ismert kusza labirintus motívumot „ülteti” le. Ráadásul a fotel részegységei (karfák, háttámla, ülőelem) formájukkal ismétlik a labirintus-minta részleteit.

MSZ

SZŐRBUCIK

A két Bouroullec fivér – Ronan és Erwan – öt különböző ágyat készített az Edra kiállítására; közülük négy korábbi stílusaik egy-egy karakteres vonását mutatja. Azért döntöttünk az ötödik – a *Cipria* – mellett, mert a fejtámasz, amelyet ökobarát szőrmés bucik alkotnak, kedves és barátságos hangulatot ad a fekhelynek.

NYÍLJ ASZTALKÁM

A Zanotta tervezői kedvelik a merész megoldásokat. Ilyen ez a Gabriela Rosa tervezte női íróasztal is: kis helyet foglal a fal mellett, és vékony acélszerkezetével szinte észrevétlen a szobában. Egy dolog hangsúlyos rajta: a felnyíló asztallap alatt az a kis fiók, amely a már nálunk is hódító tablet elhelyezésére szolgál.

CRAFTOS DESIGN

Két korszak és két különböző ipari kultúra találkozik ebben a Lucidi Pevere által a Casamianiának alkotta székből. A fémváz napjaink nagyipari módszereivel készült, a nádazás pedig a múlt század elején még eleven kézműves olasz háziipari tevékenység, a midollino szellemében. Innen a *Rafia* nosztalgikus hangulata.

360 FOKBAN

A mennyezetről ereszkedik alá ez a kör alakú Flos-lámpa, amely föl-le mozgatható alul nehezékekkel rögzített zsinórján. Konstantin Gricic szellemes és praktikus konstrukciójával – lapját 360 fokban körbeforgatva – a helyiség bármely része bevilágítható. Ezért is kaphatta az *OK* nevet.

FORMÁK, OLASZUL

Az 1950-es években kis családi vállalkozásként indult a LEMA. Variábilis polcrendszeri végtelen szabadságot és minőséget nyújtanak a felhasználó számára.

MSZ

FALI SZÉK

A japán YOY design stúdió Milánóba egy tökéletes trompe-l'oeil szituációval érkezett. Canvas fantázianeve munkájuk fa-, illetve alumíniumkeretre feszített elasztikus anyag felhasználásával kialakított fantáziadús ülőbútor.

MSZ

ÜVEGFÚZÉR

A pop-art módszerével Raffaello Celentano alkotta tíz camparis üvegből ezt a fodros ernyőjével, a tetején üveggolyókkal a historizmus csecsebecsés ízlését felidéző lámpát. Az Ingo Maurer termékéhez a designer stílusban illeszkedő kedves porcelánedényeket is tervezett a fémtalpazatra.

MEGFELELŐ REZGÉS

Ferruccio Laviani a Fratelli Boffi cég számára „tervezett” zavart keltő, egyúttal szanzációs darabja a hagyományos kézművesség és a CNC-maratás bátor összakapcsolásával készült, tölgyfából.

MSZ

VÁNDORLÓKNAK

A libanoni Marc Baroud tervezte *Tessera* bőr, vörösréz és diófa kombinálásával elkészített többfunkciós, limitált szériás, kézműves bútor egyszerre utal - a nevében - hagyományos anyagokra és eljárásokra (*Tessera*: görögben a 4-es számot jelenti, latinban az egyedi fali csempe és a mozaikborításhoz használt mozaikszem elnevezése), míg kialakításával, funkciójában (könnyű, kis helyen elfér, ülő/fekvő/lábtartó funkció) egyértelműen a migráns létre.

MSZ

MUTASD AZ ORROD!

Emberi orrot formáz a Studio Job alkotói által (a Lensvelt bútorcég számára) tervezett íróasztal fiókhúzó-gombja. „Együttműködésünk során az volt a célunk, hogy az újrahasznosítás szempontjait figyelembe véve kvalitatív, abszolút egyedi (*hiszen minden orr „egyedi” – szerk.*) és humoros tárgyat készítsünk” – nyilatkozta a designer, Job Smeets.

HOMMAGE À RIETVELD

Alighanem az egymást keresztező utcákról kapta a *Traffic* (Közlekedés) nevet az a Konstantin Grcic tervezte ülőbútor-család, amelynek itt a fotelját látjuk. Valójában a holland Rietveld száz évvel ezelőtti konstruktivista székének mai parafrázisa a Magis e kollekcója a kubusos csőkonstrukcióban elhelyezett szögletes párnákkal.

MSZ

SZÍNES APRÓSÁGOK

A redesign-bútorok, tárgyak mellett feltűnt egy Hella Jongerius tervezte új sorozat a Vitra standján. A *Mochi*-ra keresztelt színpompás puffok, klasszikus bármire-jó-hasznos alapdarabok.

MSZ

NÉGYÜLÉSES KOCKA

Lovegrove szerint – miként a Moroso katalógusában olvasható – a bútor a kockában rejtezik. Csak ő nem kifejtette belőle, mint a márványtömbből Michelangelo a szobrot, hanem vákuumszívással olyan negatív formákat alakított ki benne, hogy az egymásnak oldalt fordító székekben helyet foglalni és egymással beszélgetni lehessen.

MANOOI-KRISTÁLYOK

Újra magyar kiállítót is üdvözölhattünk Milánóban. Az egyedi tervezésű, kézműves technológiával készített, prémium kategóriás Manooi világítótestek közül számos újdonságot is láthattak a látogatók, egyebek mellett a függesztett és álló kivitelben készített, éteri hangulatú *Tondót* (lásd jobb oldali képünkön).

MSZ

SÁRGA KUTYA

Ez a *Kutyus* valójában tanulópad; Philippe Starck azért készítette, mert úgy emlékszik: gyerekként inkább a kutyák érdekelték, mint az iskola. Praktikus kis asztala némi garancia arra nézve, hogy a Magis által különböző színekben gyártani tervezett zoomorf bútor nemcsak díszállat lesz a kisiskolások szobájának szent sarkában.

HINTALÁMPA

Önmagában is szép ez a sarlóra vagy göndördő forgácsra emlékeztető forma, de értelme is van a *Luceplan* hintázó lámpájának. Sebastian Bergne egyetlen testben egyesítette a fényforrást és a fényvisszaverő felületet; így nagyvonalú és egyszersmind érdekes tárgyat alkotott, amely minden helyzetében más és más látványt nyújt.

ARAK

Philippe Starck szóban, tárgyban időről időre hitet tesz a műanyag bútorok, tárgyak tervezése mellett. Ismét a *Kartell*el dolgozott együtt, hogy az anyagnak méltó formát adjon, s munkája végeredménye az *Arak*, egy anyagában színezett polikarbonát, kültérre, beltérre egyaránt használható szék.

MSZ

FACIA NEGRA

Fabio Novembre már évek óta készíti élénk színű antropomorf – emberi alakokból formált – ülőbútorait. Ezek sorát folytatja ez a *Gufram*nak tervezett fotel, amely azonban jelentősen különbözik az előzőktől. A grafitzürke fotel csupán elmosódott arcvonásokat mutat, mintha csak sötét fátyol mögül tekintene ránk.

Az elemzés a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán európai uniós támogatással megvalósuló kutatótevékenységnek az eredménye (pályázati azonosító: TÁMOP-4.2.2/A-11/1/KONV-2012-0050 VIADUKT.